

„Iskolánk kirándulása Erdély tájain”

HAT -KP-1-2025/1-000786

Megvalósult Magyarország Kormányának támogatásával

Beszámoló a Határtalanul kirándulás megvalósulásáról

2026. április 20-23.

Felső tagozat: 7. a és b osztály

Budapest XV. Kerületi László Gyula Gimnázium és Általános Iskola



Készítette:

Bodnár-Madarász Éva Rozi (7.a osztályfőnök-helyettese)

Koppné Héczei Judit Dóra (7.b osztályfőnöke)

Pászti Károly és Rezsnyák Csaba (kísérő tanárok)

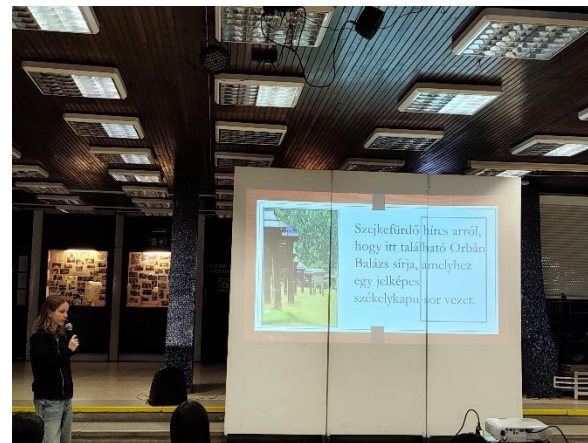
Simonné Kapin Magdolna (csoportvezető, igazgatóhelyettes)

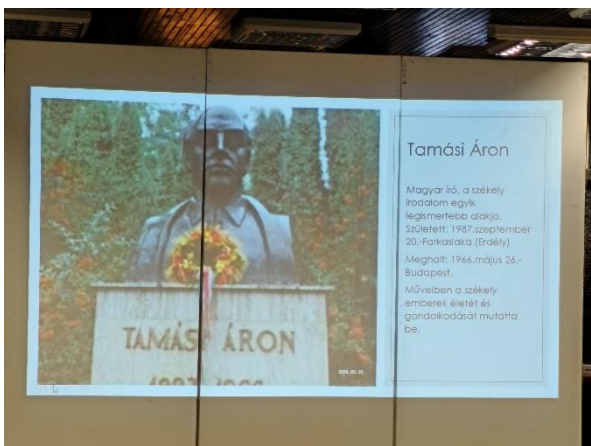
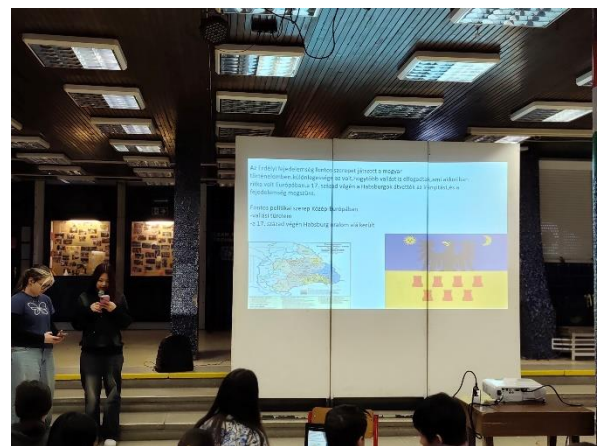
A felkészülésről

Négy napos utazásunkat több hetes felkészülés előzte meg.

A két hetedikes osztály felosztotta egymás között az előzetesen kapott feladatokat, csoportmunkával gyűjtöttek anyagot az úticélunkhoz kapcsolódó történelmi és irodalmi ismeretekből. A 2 osztály közösen vett részt az aulában rendezett programon.

A 90 perces előkészítő foglalkozáson először Koppné Héczei Judit Dóra tanárnő segítségével a Trianon történetével és következményeivel ismerkedtek meg a gyerekek. Majd az osztályok felváltva számoltak be kutatásaik eredményéről, esett szó Erdély földrajzáról, történelméről, fejedelmekről, írókról... Az előadásokat rövid kvíz zárta le, illetve az Okos Doboz játékos feladatsora.





Az előkészítő órákon túl Judit néni még egy alkalommal tartott egy kedvcsináló osztályfőnöki órát az évfolyamra váró út érdekességeiről, a tudnivalókról. Ezeken az órákon a gyerekeknek jegyzetelni kellett, megnyitva ezzel a Határtalanul program útinaplóit. Elmondtuk nekik, hogy ezt magukkal kell majd hozniuk, és minden nap végére el kell készülnie egy-egy rövid beszámolóval, továbbá esténként ezekben fogják elvégezni a napi totót, amit bizony lámpaoltás után javítanak ki a tanárok.

Szülői értekezleten részletes tájékoztatást adtunk a programról, az elvárásokról és a lehetőségekről.

Szó esett a koszorúkról, az ajándékba viendő könyvekről, az iskolalátogatás kapcsán viselt iskolai logóval rendelkező fehér polókról, a szabályokról. A másfél órás tájékoztatón minden felmerülő kérdésre igyekeztünk megnyugtató választ adni.

Első nap:

Nagyon korai, hajnali indulás volt ezen a napon, hajnali 4-kor keltünk útra, így a gyerekeket fél négyre hívtuk, hogy biztosan mindenki odaérjen. Az út első fele eseménytelen volt, még álmosak voltak a fiatalok.

A határt Ártándnál léptük át.

Királyhágó: Itt megálltunk egy rövid pihenőre, mosdószünetre, illetve fényképezésre. Mivel esett az eső, ez tényleg egy „mini” megálló volt, sajnos a pára miatt a kilátás sem volt az igazi, de még így is csodálatos volt a látkép.

A Királyhágó – más néven Erdély kapuja a Réz-hegységben, Kolozs és Bihar megye határán, Királyhágó és Báródsomos települések között, 582 méter magasságban található hágó. Nagyvárad felől jövet a Rév-Báródi-medence után itt lehet közúton Kalotaszeg felé, majd Kolozsvárra eljutni. Nemcsak gazdasági, hanem kulturális szerepe is nagy, hiszen kapcsolatot teremt a Partium és a történelmi Erdély között. Sokáig itt volt Partium és Erdély határa, a kiegyezés után pedig az Erdély megnevezés helyett gyakran a Királyhágón túl-t használták.



Kolozsvár: Mátyás király lovasszobránál indítottuk a városnéző túránkat. A mű Fadrusz János alkotása, amelyet 1902. október 12-én avattak fel a város főterén, a Szent Mihály-templom déli oldalánál található. A neobarokk stílusú, bronzból készült monumentális lovasszobor Mátyást, a győztes királyt ábrázolja, a talapzaton a Fekete Sereg vezéreivel (Magyar Balázs, Kinizsi Pál) együtt, Kolozsvár egyik legfontosabb jelképévé vált.



A kolozsvári Szent Mihály-templom Erdély egyik legjelentősebb gótikus stílusú épülete, amely Kolozsvár főterén áll. Építését a 14. században kezdték, és több mint egy évszázadon át tartott, így mai formája különböző építési korszakok jegyeit viseli. A templom legismertebb jellegzetessége a magas, karcsú tornya, amely meghatározza a város látképét. Belső tere tágas és egyszerűen díszített, a gótikus stílusra jellemző csúcsíves boltozatokkal. A templom történelmi jelentősége is kiemelkedő: itt tartották több erdélyi fejedelem beiktatását, és a város vallási életének is évszázadokon át központja volt. A templom külső homlokzatán látható 2ágyúgolyó.

Mátyás király szülőháza: A Mátyás király szülőháza Kolozsvár egyik legismertebb történelmi épülete, ahol 1443-ban megszületett Hunyadi Mátyás, Magyarország egyik leghíresebb királya. Az épület a város központjában található, és a késő gótikus stílus jellegzetességeit viseli. A ház a 15. században épült, eredetileg polgárházként szolgált. Az évszázadok során többször átépítették, de történelmi jelentősége miatt megőrizték és felújították. Ma műemlék. Az épület falán emléktábla jelzi, hogy itt született Mátyás király, aki később a reneszánsz műveltség és a híres „igazságos király” alakjaként vált ismertté.

Érdekesség, hogy Mátyás soha nem élt ebben a házban, csupán édesanyja épp ott szállt meg, amikor megindult a szülés.



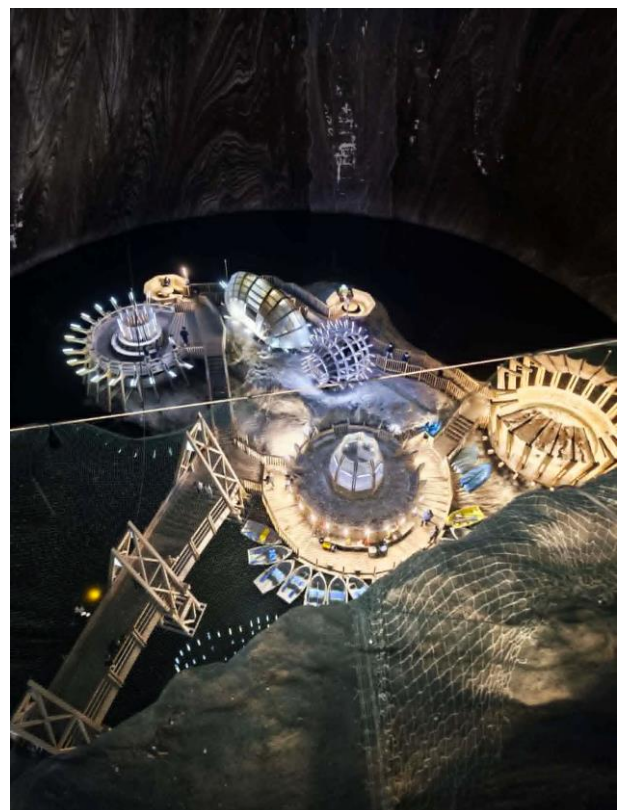
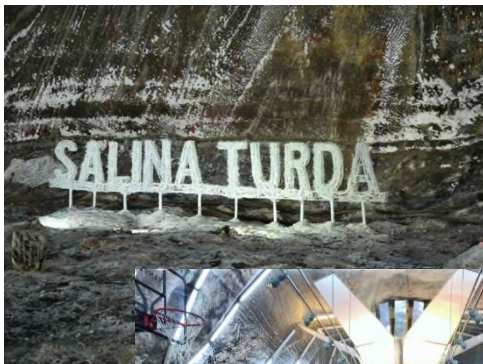
Következő helyszínünk a Farkas utcai református templom Kolozsvár híres gótikus műemléke.

Az egyhajós, kereszthajó nélküli templom hatalmas támpilléreivel, nagy háromszöges oromfalával, erőt és nyugalmat árasztó egyszerűségével, zordon megjelenésével az erdélyi magyar gótika legjellegzetesebb példája. A köztudat az erdélyi református egyház főtemplomának tartja, mivel hagyományosan itt iktatták be a püspököket.



Tordai sóbánya: Ez a program örvendett a legnagyobb népszerűségnek a gyerekek között, nagyon tetszett mindenkinek, élvezték az itt töltött időt.

A Tordai sóbánya Erdély egyik legismertebb turisztikai látványossága, amely a romániai Torda közelében található. A só kitermelése már a római korban megkezdődött, és évszázadokon át fontos gazdasági szerepet töltött be a térségben. A bányát a 20. század elején bezárták, majd a 21. században korszerű turisztikai és rekreációs központtá alakították. A látogatók ma lenyűgöző föld alatti termeket fedezhetnek fel, mint például a Rudolf-tárna, ahol óriáskerék, minigolfpálya és egyéb szórakozási lehetőségek is helyet kaptak. A bánya különlegessége a mélyben található föld alatti tó is, ahol csónakázni lehet. A sóbánya mikroklímája tiszta és paradís, ezért légúti betegségek kezelésére is alkalmas. A Tordai sóbánya nemcsak történelmi emlék, hanem egyedi élményt nyújtó turisztikai helyszín is, amely ötvözi a természet, a történelem és a modern szórakozás elemeit.



Második nap

Hideg reggelre ébredtünk, de a finom svédasztalos reggeli a forró teával felmelegített bennünket.



Az esti érkezésünk során nem is láttuk, hogy a szállásunk milyen szép helyen van. Tíz fiú és a tagozatvezető asszony egy közeli panzióban kaptak helyet, és ők is elégedetten számoltak be az ottani körülményekről.

Farkaslakán az első utunk a Tamási Áronról elnevezett Általános Iskolába vezetett. Tamási Áron író, a falu híres szülötte volt, és ennek az iskolának volt az egykori diákja. A modern épület előtt nagy kontraszt volt a hagyományos gyönyörű székelykapu. Ez az idézet volt belevésve: *"És rátok bízom az itt maradó kincseket, a virágot csókoló madarat, a szántó-vető embert s a Küküllőbe hullott három csillagot."*

A kincsek az erdélyi tájat, a nép kultúráját, a szülőföld szeretetét szimbolizálják.



A természet szeretete, a munka tisztelete, a történelem megismerése... Ezek mind-mind nagyon szép üzenetek az ifjúság számára.

8:40-kor a végzős nyolcadikos gyerekek fogadtak bennünket. Beszéltek a tanárukkal az iskolarendszerükről, a középiskolai felvételiéről, és mi is bemutatkoztunk nekik. Korszerű, tágas épületben tanulnak a gyerekek, ott 83 diák, egyenruhában. Farkaslakán 11 épület tartozik az iskolához.



Átadtuk az ajándékba vitt két doboz könyvet, és elköszöntünk tőlük.



Nagyon érdekesnek találták a gyerekeink a 10 féle osztályzatot, az iskolatejet, a papír alapú naplót, és azt, hogy bejelentett rendkívüli 3 órás áramszünet várható. Így hamarosan elköszöntünk, hogy a helyi magyar gyerekek és kollégák tudják folytatni a tanítást.

Sajnos az időjárás nem kedvezett nekünk, ezen a napon szinte folyamatosan esett az eső. Sőt jégeső. Ezután az egész napot a Sóvidéken töltöttük.

Szovátán a különleges, sós vizű, melegvizű Medve-tavat tekintettük meg. Az előkészítő foglalkozáson megtudtuk a gyerekek előadásából, hogy a tó 2025-ben ünnepelte a keletkezésének a 150. évfordulóját. A tó egy földcsuszamlás és óriási esők hatására jött létre a sókarszton. Felül édesvízréteg van, alatta sós víz, ami megrekeszti a napenergiát, így a tó mélyebb rétegei rendkívül melegek. A legenda sokkal jobban tetszett a síró pásztorlány sós könnyeiről, mint a 151 évvel ezelőtti valós keletkezési történet.

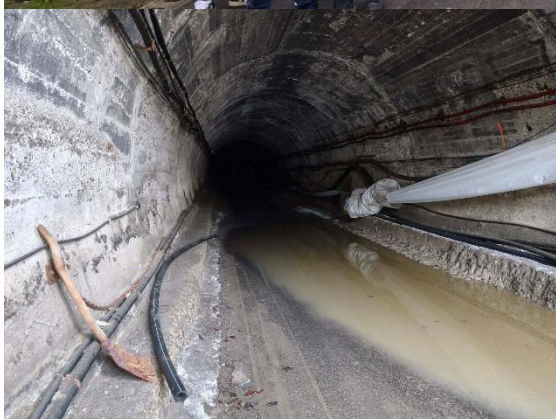


A gyerekek a nagy örömeikre itt szabadidőt is kaptak. Körbesétáltuk a tavat, megcsodáltuk a környező nyaralókat. A büfében és az ajándékboltban vásároltak a gyerekek.





Parajdon csak egy rövid fotómegálló volt a hajdani sóbánya bejáratánál.



A bejáratig ért a víz. A bánya, és a hatalmas termei, a kápolna és a föld alatti játszótér is víz alatt lehet. Itt egy rekviem megfelelt volna aláfestő zenének ehhez a bús látványhoz.

Innen a Tofamin Naturali sófeldolgozó üzeménél álltunk meg, ahol megnéztük, hogy hogyan vágják a sót. Nagyon meglepett minket, hogy a feldolgozás előtti állapotában milyen nagyok a sótömbök, milyen sötétszürkék, és márványszerűen fényesek.



Majd az üzem szomszédos kis boltjában is körülnéztünk, és sót, fűszersót, fürdő sót vásároltunk és sokféle vásárfiát.



Majd Korondra érkeztünk, ahol az állandó kirakodóvásárt tekintettük meg.



A jégeső miatt kicsit tovább tartózkodtunk a vásárban: nézelődtünk bent, amíg elvonultak a felhők. A felhők végigkísérték az utunkat. Jó ötlet volt a vízhatlan cipő, a cserezokni. Az

idegenvezetőnk a buszban is beszélt a buszablakból látható érdekességekről és az előttünk álló helyszínek történetéről. Nagyon alaposan felkészült, a gyerekek nyelvén jól értett.



Élményekkel és ajándékokkal telve, bár kissé elcsigázottan haladtunk Farkaslaka felé.

Farkaslakán

Tamási Áron síremlékét

látogattuk meg, amit

meg is koszorúztunk.

Közösen elénekeltük a Himnuszt,

majd a két ének szakos kolléga

elénekelte a székely himnuszt.



Két turnusban vacsoráztunk: először a 44 gyerek, és aztán a felnőttek.

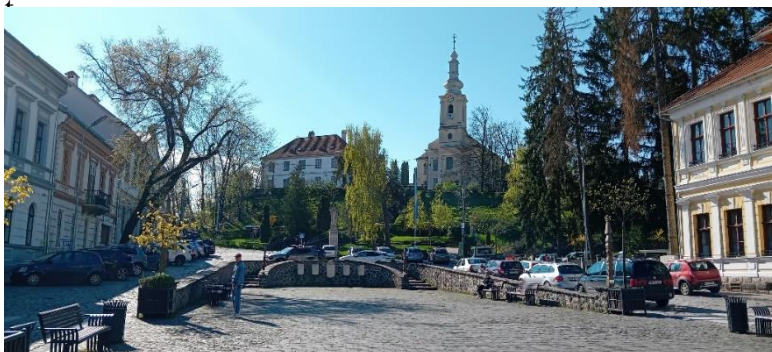


A vacsora igen bőséges volt újra: erdélyi csorba leves, ami tele volt zöldséggel és húsgombóccal, aztán rántott hús rizzsel és sokunk meglepetésére tejbegrízes pite, amiből több szelet is jutott. Azt tapasztaltuk, hogy a gyerekek nincsenek hozzászokva a meleg vacsorához, pláne nem a több fogásos főtt ételhez este. De annyira sokat barangoltunk, nem kíméltük a lábunkat, hogy elfáradtak a gyerekek, és éhesek voltak, így nagyon jóízűen falatoztak.

Mivel két szálláson lettünk elhelyezve, ez egy kicsit megnehezítette az esti közös programok lebonyolítását, de jól sikerült a kvíz-játék.

Harmadik nap

Székelyföldi barangolásunk harmadik napján először Székelyudvarhelyre utaztunk, ahol buszunk közvetlenül a II. világháborúban elesett székely hősök emlékszobránál állt meg. Megkoszorúztuk a Vas székely szobrát. A téren megcsodálhattuk a tér patinás épületeit, közte az 1633-ban é



Rövid séta után a templom mögött lévő Emlékezet parkjában található 13 magyar király, író és híres ember szobrát tekintettük meg. A szobrok között főhelyen Csaba királyfi szobra állt, de láttuk Szent László, Fráter György, Bethlen Gábor, Wesselényi Miklós, Bethlen István, Kós Károly, Wass Albert, Nyirő József, Bem József, II. Rákóczi Ferenc, Báthory István és Hunyadi János szobrát is. A református templom másik oldalán Orbán Balázs szobránál is megálltunk egy pillanatra.



Utunkat folytatva ellátogattunk Hargitában a Nagy-Küküllő felső szakaszának egyetlen mesterséges tavához, a zeteváraljai, másnéven zetalaki víztározóhoz.

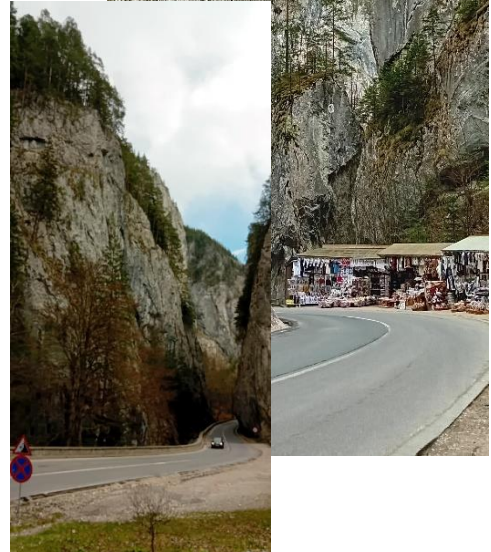


Még nem tudtuk, hogy ezek után milyen csodálatos, varázslatos természeti csodában lesz részünk. A hegyek között egyszer csak elénk tárult az 1837-ben, egy közeli hegyről lecsúszó törmelék következtében keletkezett Gyilkos-tó.

Az 1378 méter magas hegyek oldalán felhalmozódott agyagos lejtőtörmelék a nagy esőzések hatására lezúdult a völgybe, és elzárta 5 patak útját, aminek következtében a felgyülemlt vízből alakult ki a tó. Nevéhez méltóan ma is igen veszélyes a tó vizére merészkedni a víz alatt megbúvó fatörzsek miatt.



Folytatva utunkat a vadregényes tájakon egyszer csak hatalmas sziklák között találtunk magunkat. A közeli, ezer métert is meghaladó hegycsúcsok aljában egy kis patak folydogált, ami a hosszú évezredek alatt vájta ki magának az utat a mészkőbe, monumentális szurdokokat képezve. Így keletkezett a Békás-patak révén a ma már védetté nyilvánított Békás-szoros.





A csíki-hegyek közül kiérve lassan elérkeztünk minden magyar egyik legfontosabb emlékvándorhelyére, Csíksomlyóra. Az egykori Csíksomlyói gótikus templomot 1442 és 1448 között ferencesek építették a korábbi templom helyén Hunyadi János marosszentimrei győzelmének emlékére, a Sarlós Boldogasszony tiszteletére. A folyamatos háborúk miatt a súlyosan megrongált templomot 1802-ben le kellett bontani. A mai kegytemplomot 1802 és 1824 között építették barokk stílusban. A templom főhomlokzata látogatásunkkor épp fel volt állványozva.

A templom oltára mögött található a híres Mária-szobor, ami a 16. századi fadaragóművészet remeke, amely 1515 és 1520 között készülhetett.

A katolikus hitben élők számára ez a szobor fontos szimbóluma a vallás misztériumának. Pászti tanár úr énekével megtapasztalhattuk a templom tökéletes akusztikáját, s átélhettük együtt azt a bizonyos misztikus érzést.

I

A - ve Ma- rí- a, * grá- ti- a ple- na, Dómi- nus te- cum,

bene- dícta tu in mu- li- é- ribus, et bene- díctus fructus

ventris tu- i, Je- sus. Sancta Ma- rí- a, Ma- ter De- i, o- ra

pro no- bis pec- cá- tó- ribus, nunc et in ho- ra mortis nostræ.

Amen.



A templomtól nem messze ellátogattunk a híres borvízkúthoz. A csíksomlyói ferences kolostor mögötti réten fakadó forrás, a lakosság kedvelt savanyú ásványvize, vulkáni utóműködés eredményeként jött létre. Fellobogó vízbősége és gazdag forrása miatt „lobogó víz”-nek is nevezik.

Vitos Mózes pap, helytörténész a Csikmegyei füzetek: Adatok Csikmegye leírásához és történetéhez című könyvében a következőket írja a csíksomlyói ásványvízről:

"Isten e kézzelfogható adománya, a természet e kincse, melyet a csíki fő műzsák gyermekeinek különös kedvezményképpen nyújt oly pazar bőkezűséggel, egy csinos kőküpüben van felfogva, melyet a csíkszentkirályi kőfaragók egy darab kőből készítettek volt egy öl hosszú, vagy mély és egy fél öl átméretű nagyságban".

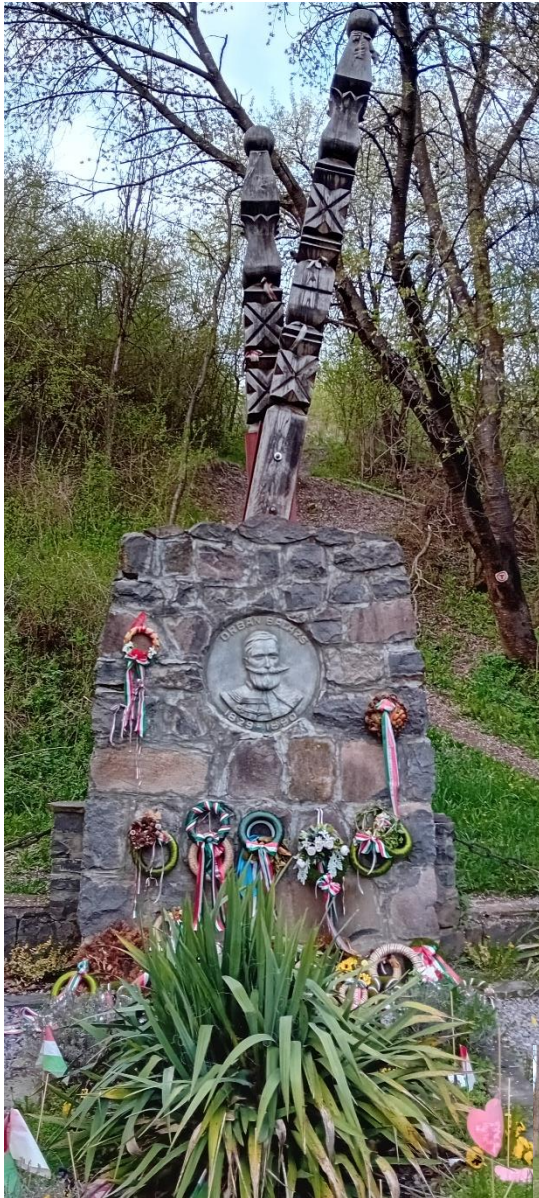
E kőküpün a következő sokatmondó kronosztikon olvasható:

„Rég fa VaLék. DarVas VenánCz VáLtoztata KőVé, Már Vigan Lobogok, hogy kiki VágygyaL Igyék!”

A kronosztikon betűi az 1839-es évet adják ki.



A borvízkút melletti dombok mögött található a csíksomlyói búcsú helyszíne. A zarándoklat 1990-től kezdődően mára már az összmagyarság legjelentősebb keresztény eseményévé vált. A magyar katolikus és keresztény hívők minden év pünkösdjén, több százezer résztvevő jelenlétében tartanak szentmisét a közeli Kissomlyó-hegy és a Nagysomlyó-hegy közötti nyeregben.



Tanulmányi kirándulásunk harmadik napjának végéhez közeledvén meglátogattuk Orbán Balázs sírját Szejkefürdön. A híres székelyföldi néprajzkutató eljutott minden településre, várromhoz, természeti ritkasághoz, ahol szorgalmasan jegyzetelt, fényképezett. Munkája eredményeként 1868–1873 között hat kötetben adta ki fő művét: A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismereti szempontból - címen.

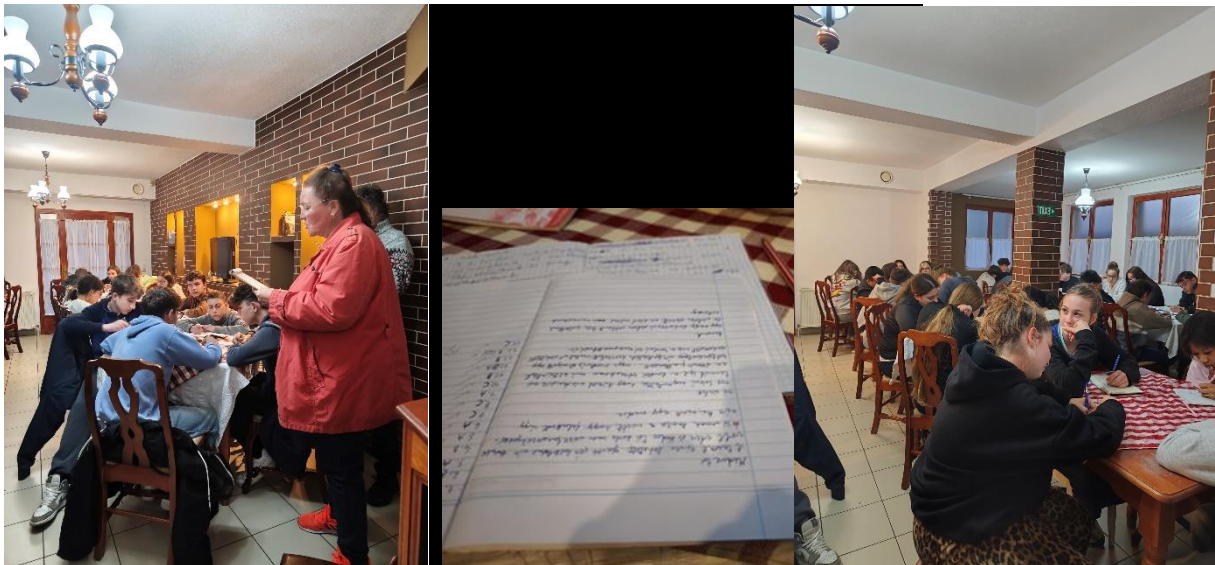
A közel 250 km-es túra alatt Péntek Kamilla idegenvezetőnk érdekes és tartalmas útbaigazításait, történeteit, összefoglalóit hallgathattuk a buszon.

Visszatérve a farkaslakai szállásunkra vacsora után játékot kvíz formájában emlékezhettünk meg a harmadik nap izgalmas és érdekes történéseiről, a meglátogatott helyekről.





A 4 nap alatt négy helyen koszorúztunk – ezek az alkalmak kiváló lehetőséget nyújtottak arra, hogy a gyerekek megtanulják, hogyan kell koszorúzni, megadni a méltóságát a pillanatnak. A tanárok minden alkalommal elénekelték a Székely himnuszt, s elhatároztuk ennek kapcsán, hogy a tagozat megtanulja az éneket, s elő fogja adni június 4-én, a nemzeti összetartozás napján. A harmadik estén is – mint minden nap vidám totóval ellenőriztük az információk leülepedését, a füzetet is beszédtek a tanárok, hogy átnézzék a gyerekek napi jegyzeteit.



Negyedik nap

Utolsó napunkat 06.00-kor kezdtük meg egy kollektív ébresztővel, melyet a megszokott rendben reggeli követett szállásadónknál, a Balla panzióban Farkaslakán. A pakolás és szobaellenőrzés után 08.00-kor elindultunk a záró nap helyszíneire, először Fehéregyházára, ahol a Petőfi emlékhelynél elhelyeztük koszorúnkat és a Himnusz eléneklésével és főhajtással adtuk tiszteletet Petőfi Sándor magyar költőnek és forradalmárnak, akit az 1848-1849-es szabadságharc második évében itt láttak utoljára élve.



Sajnos sírja és maradványai a mai napig nem kerültek elő.

Nehéz szívvel utaztunk tovább a gyönyörű erdőségeken, hegyeken, Havasokon át következő úti célunkig Segesvárra.

Segesvár, Erdélyben, Romániában Maros megyében. Szász szék központja, majd Nagy-Küküllő vármegye székhelye volt. Közép- és Kelet-Európa egyik legjobban megőrzött középkori városkomplexuma, mely UNESCO Világörökség része.

A várost a 12. század második felében alapították a szászok, amikor megkezdték az erdélyi területek benépesítését. Több évszázadon keresztül fontos kereskedelmi és stratégiai szerepet játszott, és Erdély egyik legfontosabb városa volt.

A város talán leghírhedtebb szülöttje Vlad Tepes, ismertebb nevén Drakula, aki ezeket huzatott karóba. A közeli fehéregyházi síkságon játszódtott le a segesvári csata, ahol a Bem József vezette forradalmi magyar hadsereget 1849. július 31.-én legyőzte az orosz hadsereg. Általános vélekedés, hogy ebben a csatában meghalt Petőfi Sándor is. Az emlékművet 1897-ben állították fel.

Segesvár főbb látványosságai az Óratorony, a diáklépcső, bástyák és a református templom. A kis óvárosi rész megtartotta misztifikumát és minden épületével, egész atmoszférájával azt sugallja az ide látogatónak, hogy itt megállt az idő...



Segesvár után utolsó állomásunkhoz értünk Marosvásárhelyre.

A 15. század első felében Marosvásárhely még mezőváros volt és Marosszéknek volt alárendelve. Viszont idővel mind önállóbb lett, és egyre több kiváltságot kapott az uralkodóktól. A városi élet csak a 18. század során kezdett kibontakozni, de igazi lendületet a 19. század végén, illetve a 20. század elején Bernády György polgármesteri mandátuma alatt vett. Marosvásárhely fő látványosságai közé tartozik a belváros, a Rózsák tere a számtalan barokk, szecessziós épülettel, mint a Keresztelő Szent János-templom, a Barátok templomának híres tornya, a Közigazgatási Palota vagy a Kultúrpalota. A 17. századi hangulat megteremtője a négybástyás vár, amelynek délnyugati részén kiemelkedik a Vártemplom tornya.



A látványosságok után kezdetét vette hosszú hazautunk, búcsúztunk Erdély gyönyörű képétől, városaitól, rengeteg történelmi emlékétől és persze az ezeken a lecsatolt területen élő magyar honfitársainktól is. Az utolsó napon sajnos történet egy kis incidens is, amelyet tanulságokkal zártak az érintettek, de erről a szocializációs folyamatról is szól egy kirándulás.

Köszönjük a feledhetetlen élményt! Sok gyermek azt tervezi, hogy visszalátogat majd a családjával együtt!



Záró foglalkozás, készülés a nemzeti összetartozás napjára

Megérkezésünk utáni héten hozzá is láttunk az összegzéshez. A füzetjegyzetek is segítségünkre voltak abban, hogy felelevenítsük a négynapos kalandot. Tanulságokat vontunk le, értékeltünk, mindeközben lassan körvonalazódni látszott, mit is szeretnénk ebből átadni a jövő hetedikeseinek kedvcsinálóként. A nemzeti összetartozás napjára is készülnünk kellett – voltak, akik a szövegírást vállalták, voltak, akik a plakátok elkészítését, de akadt azért közös feladat is: összeállítani a műsort, próbálni, s nem utolsó sorban megtanulni a székely himnuszt közösen.



A nemzeti összetartozás napján így egy egész évfolyam előadásában fog felcsendülni június 4-én:

*„Ki tudja merre, merre visz a végzet,
Göröngyös úton, sötét éjjelen.
Vezesd még egyszer győzelemre néped,
Csaba királyfi csillagösvényen!
Maroknyi székely porlik, mint a szikla,
Népek harcának zajló tengerén.
Fejünk az ár, jaj, százszor elborítja,
Ne hagyd elveszni Erdélyt, Istenünk!”*